Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Calvari/Via Crucis

El Papiol

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Nucli urbà antic
Emplaçament	Als carrers del nucli antic del Papiol
Alçada:	144

Coordenades:

Latitud:	41.43858
Longitud:	2.01016
UTM Est (X):	417307
UTM Nord (Y):	4587918

Classificació

Número de fitxa	08158 - 24
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Element urbà
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XX
Any	1945-69
Autoria de l'element:	José Cotanda Aguilella
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Manca la número 8, i també la llegenda de la número 10. Hi ha dues restaurades recentment.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BPU. E05-Catàleg de Patrimoni Arquitectònic del Papiol
Accés	Fàcil
Ús actual:	Simbòlic
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament del Papiol, Av. Generalitat, 7-9 | 08754 - El Papiol
Autoria de la fitxa	Juana Maria Huélamo Gabaldón
Data de registre de la fitxa:	dt., 04/12/2018 - 01:00

Descripció

Via Crucis urbà que troba el seu complet desenvolupament en el nucli antic del municipi del Papiol. És l'expressió artística i devocional del camí que segueixen les persones que fan el Via Crucis, és a dir, la rememoració de la passió de Crist. Es desenvolupa en un seguit d'estacions que commemoren els passos de la pujada de Jesucrist al Calvari. S'ubiquen a les façanes d'alguns habitatges del centre i carrers principals del Papiol, a una alçada aproximada de 3 metres des del paviment del carrer. Tot i que les estacions del viacrucis són catorze,pel fet de referenciar en origen els moments de la passió de Jesucrist, només es conserven 13 a l'actualitat, ja que s'ha perdut la corresponent al número 8.
Les estacions són les següents: 1- Ponç Pilat condemna a mort a Jesús. 2- Jesús és obligat a carregar la creu. 3- Jesús cau per primera vegada. 4- L'encontre de Jesús amb la seva mare. 5- Simó Cirineu ajuda a portar la creu. 6- La Verònica. 7- Jesús cau per segona vegada. 8- L'episodi de Maria Magdalena i les dones pietoses. 9- Jesús cau per tercera vegada. 10- L'espoli i escarni de Jesús. 11- La crucifixió. 12- Les darreres paraules i mort de Jesús. 13- El davallament de la creu. 14- Sant enterrament.
Està fet amb rajoles de ceràmica cuita i vidrada, amb la base estannífera i decoració figurativa policroma: els dibuixos estan pintats a ma amb la tècnica de l'estergit.
Els plafons del Via Crucis es desenvolupen en dos cossos de rajoles separades: el de l'escena de la passió es situa a la part superior i està format per quatre rajoles quadrades que conformen l'escena, tot constituint un plafó unitari quadrat, i per sota d'aquest plafó, hi ha un altre de rectangular, més petit, que inclou les llegendes que estan formades sempre pel número d'estació, i per sota, l'evocació del punt de la passió, que es plasma en una reflexió moral lligada a la descripció de l'escena superior. A tots ells es pot llegir el nom de l'artista, el qual, sembla va fer la decoració, però no sabem si la cuita: J. Cotanda. També, per sota, consta el nom del llloc de producció: Alcora.
Els plafons devocionals del via crucis que es poden contemplar al municipi del Papiol són els següents: Estació 1, carrer de Mossèn Rull, número 3: "I/Jesús, víctima escollida,/és condemnat a la mort,/per adornar-me eterna vida,/ell sofreix tan trista sort". Estació 2, carrer de Mossèn Rull, número 41: "II/ Jesucrist la creu pesada/porta al coll per amor meu: /jo mateix li he carregada/ al pecar contra mon Déu!" Estació 3, carrer de Doctor Fleming, número 24: "III/Jesús, per volta primera, /cau de cansament rendit: /son creu tornaré lleugera/si a sos peus caie penedit" Estació 4, carrer de Barcelona, número 21: "IV/Al carrer de l'Amargura/Mare i Fill s'han contemplat./Mira'ls bé, vil creatura: /quin martiri els has causat!" Estació 5, carrer de Barcelona, número 2: "V/Jesús li dona ajuda/de mal grat el Cireneu:/per mes culpes merescuda,/no voldré portar ma creu?" Estació 6, carrer de l'Abat Escarré, número 19: VI/Verónica compassiva/eixuga aquell front sagrat/de la sang, pols i saliva/amb qué jo l'he profanat. Estació 7, carrer e l'Abat Escarré, número 35: VII/Com la creu és tan pesada/defallit cau novament/cau Jesús cada vegada/que jo trenco un manament. Estació 8 (s'ha perdut). Estació 9, carrer Carme, numero 6: IX/Jesús, tercera vegada,/sense forces ha caigut:/ai! que cara l'ha pagada/ma obstinada ingratitud. Estació 10, Plaça de Joan Fuster, número 3: anepígrafa (s'ha perdut) Estació 11, carrer Carme, número 9: XI/Amb furientes martellades/és Jesús clavat en creu;/jo sò qui les hi ha donades/amb nos ofenses a Déu. Estació 12, carrer de la Salut, número 1: "XII/Després de llarga agonia/el Bon Jesús ha expirat:/davant seu, ¿no ploraria/el gran crim d'haver pecat? Estació 13, carrer de Montserrat, número 2: XIII/Rep Maria amb amargura/el cos de son Fill diví/amb ma vida tan impura/jo he sigut el seu botxí. (restaurada la llegenda) Estació 14, carrer Passatge de Santa Eulàlia (al lateral de Can Ros de Cal Monmany): XIV/Dins el sepulcre reposa/el Cos del meu Redemptor:/agraït, damunt la llosa/voldria morir d'amor.

Observacions:

Es desconeix l'autor dels textos. Les rajoles formen part de la memòria col·lectiva del Papiol i apareixen decorant les façanes d'algunes de les cases del poble.

Història

Després de la guerra civil es va instal·lar el Via Crucis a diversos llocs del nucli antic de la ciutat. L'artífex dels diversos plafons ceràmics podria ser José Cotanda Aguilella, autor de molts panells devocionals i plaques de Via Crucis encara visibles avui en nombrosos localitats, molt especialment a la província de Castelló, així com obres de gran format a l'Alcora, com el panell dels Quatre Elements (seu central de la Caixa rural) o la façana de l'ermita del Calvari.
José Cotanda va fundar l'any 1944 "La Ceràmica Artística" i el 1976 serà l'artífex de la creació de la Molt Noble i Artística Ceràmica de l'Alcora, que tancarà les portes el 2008.

Bibliografia

Museu de Ceràmica de l'Alcora (s.d.). Museu de Ceràmica de l'Alcora. Guía de visita. Alcora: Ajuntament de l'Alcora.

XIV
Dins el sepulcre reposa
el Cos del meu Redemptor:
agrait, damunt la llosa
voldria morir d'amor.